

**Prilikom desete Skupštine EULEX sudija, održane u
Gnjilanu 1. juna 2010 god**

Skupština sastavljena od sledećih sudija:

Maria Giuliana Civinini, Predsednica Skupštine EULEX sudija; Gerrit-Marc Sprenger, Antoinette Lepeltier-Durel, Arkadiusz Sedek, Charles Smith, Dragomir Yordanov, Eija-Liisa Helin, Emilio Gatti, Esma Erterzi, Ferdinando Buatier de Mongeot, Francesco Florit, Gabriele Gaube, Gianfranco Gallo, Guy Van Craen, Hajnalka Karpati, Harri Katara, Laura Plesa, Martti Harsia, Nikolay Entchev, Piero Leanza, Richard Winkelhofer, Riku Jaakkola, Rositza Buzova, Torsten Koschinka, Verginia Micheva-Ruseva, Vitor Pardal, Vladimir Kanev, Witold Jakimko.

Usvaja ODLUKU

Sa 24 glasa za, 2 protiv, 2 uzdržana, da odobri ovaj Protokol o organizaciji javnih glavnih suđenja u krivičnim predmetima.

Maria Giuliana Civinini

Predsednica Skupštine EULEX sudija

Protokol

O organizaciji javnih glavnih suđenja u krivičnim predmetima

---

1. Definicija

- **Sud:** Sudije sudova/veće/određeni sudija
- **Kancelarija tužioca:** svi tužioci ili njihovi zakonski zamenici
- **Advokati:** svi advokati koji su članovi advokatske komore Kosova (odbrana optuženog, žrtve, maloletnika)
- **Registar:** sudski administrator, sudski zapisničari i sudsko osoblje

- Stranke: svi advokati koji su umešani, žrtve i kancelarija tužioca
- Protokol: obavezujući sporazum između stranaka koje potpisuju protokol
- Suđenje: krivični postupak pred sudom na sednici (saslušanja/prigovori)
- Viša sila: nepredviđene okolnosti koje treba da interpretira sud na ograničen način (npr. nevremenski uslovi/ uslovi puta/putovanja koji se mogu predvideti)

2. Pripreme glavnog suđenja (prva instanca).

a – Preliminarna konferencija

Sud može u složenim sudskim postupcima (t.j više stranaka) da pozove sve strane na suđenje (preko svojih advokata) na preliminarno zakazivanje konferencije, da odredi dan i sat kada će početi suđenje i da utvrdi trajanje suđenja (saslušanje, prigovore) i da zakaže saslušanja žrtve, svedoka, veštaka i optuženih lica.

Posle ove konferencije sudija će odrediti sat i dan početka glavnog pretresa, uzimajući u obzir koliko god je moguće dnevni red stranaka, predviđenu dužinu i hitnost suđenja, kao i dostupnost sudnice i sudskog osoblja.

Stranke će, lično ili preko svojih advokata, čim to bude razumno izvodljivo, dati Sudu spisak svojih svedoka i procenjeno vreme za predstavljanje dokaza na koje se on / ona oslanja.

Stranke će biti obavestene čim se odredi datum za suđenje, a najmanje 8 dana pre dana početka glavnog pretresa, u skladu sa članom 321. ZKPK.

Dužnost je suda da obezbedi pravičan i efikasan proces suđenja koji poštuje materijalni i procesni postupak. Sud može da promeni redosled izvođenja dokaza u interesu efikasnosti i sudskog vremena, uvek imajući u vidu pravičnost postupka.

b – Prevencija odlaganja sednice

Kada suđenje bude određeno (dan / sat) nikakvo odlaganje nije moguće, osim iz opravdanih razloga. Ukoliko iz bilo kog drugog razloga, advokat ili tužilac kome je dodeljen predmet ne mogu da prisustvuju početku glavnog pretresa ili rasprave, njega / nju treba da zastupa zakonita zamena koju je on/ona odredio unapred. Popravna jedinica i / ili nadležne policijske jedinice će odmah biti obavesteni o rasporedu suđenja posebno kada su uključena pritvorena lica (optuženi, svedoci).

c – Neograničen pristup dosijeu predmeta

U principu advokati koji imaju pravo na pristup krivičnom sudskom dosijeu će obavestiti registar / sud, unapred (tj. najmanje 24 sati ranije (telefonom, e-mailom, pismom ...)) da bi proverili da li im je dostupan dosije, osim u predmetima koji uključuju sudski pritvor. Spisi predmeta će se držati na raspolaganju advokatima odovarajućeg dana i vremena.

e – Prioritetni predmeti

Prilikom zakazivanja suđenja sud treba prvo da postavi hitna suđenja, uzimajući u obzir: stare datoteke i predmete koji se bliže zakonskom roku, suđenja gde su optuženi u pritvoru; zatim suđenja koja uključuju žrtve ili svedoke koji su u pritvoru, svedoke sa fizičkim ili mentalnim hendikepom, starije ili maloletne svedoke i žene sa malom decom. Na kraju predmeti koji su dostigli zakonski rok ili predmeti u vezi sa isključivo proceduralnim pravnim pitanjima i generalno predmeti za koje ne treba duga sudska sednica trebalo bi da budu zakazani na kraju istog dana po satu (tj. u 9.00 pre podne predmet 'X', u 10. pre podne predmet 'Z', u 11. pre podne 'Y').

f– Garancija da se komunicira sa optuženim

U principu advokat ima pravo da obavi privatni razgovor sa svojim pritvorenim klijentom u odgovarajućoj prostoriji suda i taj razgovor ne treba da odlaže početak sudske sednice.

3. Sudska sednica

A – Pravovremeno prisustvo u sudu

Sve stranke, uključujući okrivljenog lično i njegovog advokata, kancelariju tužilaštva, veštake, žrtve i svedoke, i njihove advokate, će se pobrinuti za njihovo pravovremeno prisustvo na sudu.

U principu, sudska sednica počinje u 9.00 časova - 12:00 (pauza od 12:00 do 13:00) i eventualno od 14. časova -17.30 časova. Veće može da naredi, samo radi dobre sudske uprave, pauze u toku sednice ili druge sate za početak, za nastavak.

Sud treba odmah da objavi strankama bilo kakve okolnosti, koje vode do prekida ili odlaganja, i da ukaže na dan naredne sudske sednice u konkretnom predmetu.

b – Neopravdana odlaganja

Svako neopravdano odlaganje, prouzrokovano od strane stranaka, smatraće se kao nepoštovanje prema sudu i drugim stranama i može dovesti do eventualne zakonske / disciplinske sankcije.

c- Komunikacija advokat – klijent u toku sednice

U toku sudske sednice predsedavajući sudija može, na zahtev advokata, da mu dozvoli da obavi privatni razgovor sa svojim pritvorenim klijentom (optuženi, žrtva ili svedok) u odgovarajućoj prostoriji. Ovaj privatni razgovor ne bi trebalo da bude duži nego što je to razumno.

d – Sprečavanje odlaganja

Sud ne bi trebalo da dozvoli strankama da se ponašaju na način kojim se jasno ima za cilj da se odloži ročište. U tom smislu stranke treba da ostanu u predmetu suđenja, da podnesu dokumenta na pravilan i blagovremen način (poželjnije u elektronskoj verziji), da razmene svoja dokumenta (unapred) sa svojim kolegom i u skladu sa bilo kojim proceduralnim zahtevima.

e- Nedopustiva ponašanja na sednici

Stranke i svo osoblje u sudnici neće prekidati jedni druge, uticati na bilo koji način (govorom ili znacima) na svedoka / veštaka koga saslušava sud u tom datom trenutku, ili upućivati neprikladne komentare svojim kolegama ili na odluke suda. Mobilni telefoni bi trebalo da budu isključeni, ili bar postavljeni na 'tiho'.

Zabranjeno je pušenje, a ni piće ni jelo nije dozvoljeno u sudnici dok sud zaseda.

Sud može narediti da se voda za piće posluži žrtvi, svedoku, veštaku, tumaču, strankama i članovima veća.

f- Posebna pravila ponašanja na sednici

Da bi se poboljšalo neophodno dostojanstvo sudske sednice, i da bi se promovisalo pravično suđenje, stranke i sva lica u sudnici će:

- tražiti od Predsedavajućeg sudije dozvolu da govore, intervenišu, diskutuju ili komuniciraju putem drugih kanala,
- govoriti jasno, glasno i na način koji olakšava simultano prevođenje,
- ne prozivati lica osim onih koji su umešani u suđenje.
- ne oblačiti se na nepropisan način (npr. ne nositi šorts)
- ne izlagati političke simbole (važi i za sud, registar, policiju, vaspitnu jedinicu) u sudnici, niti oružje, alat i druge predmete koji se koriste ili bi se mogli koristiti kao oružje (osim prethodno ovlašćenih organa),
- podsticati smirenost u govoru i stavu, i pokazati međusobno poštovanje stranaka, suda i sudskog osoblja (uključujući i policijske i vaspitne službenike).

g- Delegiranje zakonskih zamenika

Javne i privatne stranke i njihovi advokati koji ne mogu da prisustvuju suđenju (izuzev više sile) obavestiće sud, eventualno kroz sudski registar, na vreme i proveriće da li su on / ona predstavljeni zakonitom zamenom, tako da normalni i planirani sudski postupak nije prekidan.

h- Zahtev za produženje vremena za dovoljnu pripremu

Strane će obavestiti sud u dogledno vreme kada im je potrebno u interesu pravde ili u interesu svog klijenta više vremena nego što je prethodno najavljeno (tj. prigovori / izjave) kako bi bili sigurni da sud može da obezbedi na vreme sve lične i materijalne resurse.

i- Mere za rešavanje sukoba

Sud će se postarati da se mir i pravila pravičnog suđenja strogo poštuju i da zbog toga svako ometanje od strane javnosti ili stranke odmah bude zabranjeno. O eventualnim sukobima između stranaka, između članova veća, između osoblja, između ostalih lica umešanih u suđenju, ili između navedenih, predsedavajući sudija će odmah obavestiti nadležni organ za vreme i posle suđenja tako da se odgovarajuće mere mogu preduzeti što je pre moguće.

4. Zaključak:

- Sve strane u ovom sporazumu će obezbediti pravilno sprovođenje pravde promovišući i poštujući uslove neophodne za vođenje pravičnog suđenja u profesionalnoj atmosferi.
- Sve strane u ovom sporazumu će preduzeti odgovarajuće mere kako bi se obezbedila primena navedenih ponašanja i odnosa i biće saglasne da preduzmu potrebne mere protiv onoga koji krši pravila ovog sporazuma.
- Sve strane u ovom sporazumu će se sastati svake godine u septembru (na poziv suda) radi procene primene sporazuma i eventualno izmene i / ili poboljšanja sporazuma u interesu spokojnog pravičnog suđenja.